

Εἶτα κατευαζόμενος, μετὰ φωνῆς ἡπιωτέρας :

— Συγγνώμην... Δικαίωμά σας εἶνε τὸ νὰ τηρῆτε τὰ μυστικά σας... Ἐγὼ ἄδικον. ... Ἡ ἀτυχὴς σύζυγός μου δὲν θὰ σὰς πειράξῃ πλέον διὰ τοὺς μυστηριώδεις τρόπους σας, ὡς ἐνίστε ἤρεσκετο νὰ κάμνη... Ἀπέθανεν...

Ὁ Βαλὸν ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐκάθησε πρὸ τοῦ γραφείου του καὶ ἀπέμεινε σιωπηλός. Ἐφαίνετο λησμονήσας τὴν Μαρκελίναν Λαγκόν.

— Καὶ τὸ τέκνον σας, ἠρώτησεν αὕτη, καὶ ὁ μικρὸς Ρεβέρτος ;

— Εὐχαριστῶ, διότι δὲν τὸν ἐλησμονήσατε... Ἐμεγάλωσε καὶ εἶνε ἰσχυρός... Καὶ τὸ πάντων κάλλιον, εἶνε πνευματώδης καὶ ἀγαθός...

Εἶτα, αἶφνης, μετὰ νέαν σιγὴν.

— Ἦλθετε νὰ ζητήσητε ἔργον ;

— Ἐγὼ ἀπόλυτον ἀνάγκην τοιούτου.

— Ἰδοὺ τί δύναμαι νὰ σὰς δώσω. Δὲν δύνασθε ν' ἀφήσητε τὰ παιδιὰ σας. Προτιμώτερον νὰ ἐργάζησθε κατ' οἶκον. Αὐτὸ δὲν συνειθίζεται ποσὼς εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος. Θὰ εὐρίσκετε ἐδῶ κάθε πρῶτὴ ἐπιστολὰς τὰς ὁποίας θὰ παρλαμβάνετε, θὰ τὰς ἐπιστρέφετε τὸ ἐσπέρας. Οὕτω δὲν θ' ἀναγκασθῆτε νὰ παραδώσητε εἰς τὴν φυλακὴν ἄλλης τὰ τέκνα σας. Θὰ λαμβάνητε διακόσια φράγκα κατὰ μῆνα. Σὰς εἶνε ἐπαρκὴς ;

Ἐκείνη δὲν ἀπήντησε, διότι ὁ λαιμός της συνεσφίγγετο.

Ἐπλησίασε μόνον πρὸς τὸν Βαλόν, ἔλαβε τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρωστον χεῖρα τοῦ ἐργάτου, τὴν προσήγγισεν εἰς τὰ χεῖλη της.

Καὶ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἔπεσον χονδρὰ δάκρυα.

Ἠγέρθη ἀποτόμως, τὴν χεῖρα στηρίζων ἐπὶ τοῦ στήθους πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδίας, καὶ εἶπε διὰ φωνῆς πεπνιγμένης :

— ὦ ! Μαρκελίνα, Μαρκελίνα !... Πρὸς τί...

— Ἀλλὰ δὲν ἐπεράτωσε τὴν φράσιν. Κατέστη πάλιν σιωπῆς, θαμάσας τὴν συγκίνησίν του.

Καὶ σχεδὸν ψυχρῶς προσέθηκε :

— Προσπαθήσατε ν' ἀνταλλάξητε τὸ ἔργον σας ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν. Εὐρετε διαίτημα εἰς τὰ πέριξ. Ἐχετε ἀνάγκην προκαταβολῆς τινος διὰ τὰ ἐξόδα τῆς μετοικεσίας.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, θὰ προμηθευθῶ.

Τὴν ἐχαίρετισε διὰ χειραψίας. Δὲν εἶχε πλέον τὸ θαρρὸς ἵνα ὑμιλήσῃ. Ἡ Μαρκελίνα ἐξῆλθεν.

Ὁ νέος τοῦ γραφείου ἐπλησίασε ζωηρῶς, περιχαρὴς τὸ ὄρος.

— Λοιπόν, κυρία, δὲν εἶχον δίκαιον νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἡ σύστασις τοῦ κ. Λουδοβίκου Βαλὸν θὰ ἦτο διὰ σὰς πολῦτιμος ἀπέναντι τοῦ διευθυντοῦ μας ;

[Ἐπεταί συνέχεια.]

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον νεαπολιτανικὸν διήγημα τοῦ Ἰταλοῦ *Salvatore di Giacomo*, εἶναι μὲν ὀλιγοσέλιδον, ἀλλ' ἡ δημοσίευσίς αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ παρήγαγεν ἐνθουσιώδη ἐπιτυχίαν εἰς τὸν συγγραφεῖα, ἔφθον μάλιστα ὄντα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δημοσιεύσεώς του. Ἐκ τοῦ διηγήματος τούτου ἐξήγαγε δρᾶμα, οὐκ ὀλίγη εἰς τὰ θεατρικὰ χρονικά ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία. Ἀνεβιβάσθη διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ τοῦ θεάτρου τοῦ Τουρίνου κατὰ τὸ 1888, καὶ ἔκτοτε ἐπανειλημμένως παρεστάθη εἰς ὅλα τὰ θεάτρα τῆς Ἰταλίας, ὅπου θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοτέχνημα τοῦ νεαπολιτανικοῦ δημοτικοῦ θεάτρου. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ, συνεργάτης τακτικὸς τῆς ἐφημερίδος «Ταχυδρόμος τῆς Νεαπόλεως», προσπαθεῖ εἰς τὰ ἔργα του νὰ προσδώσῃ ὅσον οἷόν τε δημοτικὸν τύπον· καὶ τοι αὐτὸς περιποιεῖται ἄκρως ἐαυτόν, καὶ εἶναι λεπτότατος εἰς τὰς ὁρέξεις καὶ εἰς τοὺς τρόπους, καὶ τοι ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν ὑψηλοτάτην ἀριστοκρατίαν τῆς Νεαπόλεως, ὅμως ἐτήρησε τὴν ἐνδυμασίαν ἀνθρώπου τοῦ νεαπολιτανικοῦ λαοῦ· οὕτω δὲ ἐνδεδυμένος, συχνάζει νυχθημερόν εἰς τοὺς ζωγραφικωτάτους δρομίσκους τῶν Νεαπολιτανικῶν συνοικιῶν, ἐν τῇ μέσῃ ἐπικινδυνωδεστάτων τυροδικτῶν καὶ ἀλλοκότου λαοῦ, παρ' οὗ λατρεύεται, παρατηρῶν καὶ ρεμβάζων. Ἐν τέλει σημειοῦμεν, ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ διηγήματος τὰ ἐξ ἱ. μ. ο. ν. ὅσον παράδοξον καὶ ἂν φαίνεται, ὅμως εἶναι συχνὸν πρᾶγμα εἰς τὰς δημοτικὰς τάξεις τῆς Νεαπόλεως. Καθ' ἐκάστην σχεδὸν, εἰς συνοικίαν τινα τῆς πόλεως, ἀνθρώπος πάσχων ἐκ νευρικῆς νόσου, κάμνει τάξιμον δημοσίᾳ πρὸ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐξαγορὰν τῆς ἰασεώς του, ν' ἀποσύρῃ νέαν τινα ἐκ τοῦ ἀμαρτωλοῦ βίου της, δῆλον ὅτι νὰ λάβῃ δυστυχὴ τινα πτωχὴν ἐξ οἴκου ἀκολασίας καὶ νὰ τὴν νυμφεύσῃ.

Σ. τ. Μ.

ΤΟ ΤΑΞΙΜΟΝ

Νεαπολιτανικὸν διήγημα

ὑπὸ

SALVATORE DI GIACOMO

Α'

— Ἀχ ! Χριστέ μου ! ἵσταυρωμένε μου ! ἀνέκραξεν ὁ Βίκτωρ Ἀμάντης, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἡλιοφωτιστοῦ δρομίσκου, καὶ ἔτεινεν ἄμφοτέρως τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Χριστόν ! Ἀχ ! Χριστέ μου ! ἵσταυρωμένε μου, ποῦ πῆθανες ἐπάνω 'ς τὸν σταυρόν, θυμοῦ τί σοῦ λέγω αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ τελευταῖον σαββατον τοῦ Μαΐου ! Κάμε με καλὰ ἀπὸ τὴν ἐπιληψίαν, καὶ μὰ τοὺς πόνους ποῦ ὑπέφερες καὶ μὰ τὸ ἀκάνθινον στεφάνι σου, σοῦ κάμνω τάξιμον νὰ ἀποσύρω μίαν νέαν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, καὶ ἂν φανῶ ψεύστης, νὰ μὴ σώσω νὰ φθᾶσω ἕως 'ς αὐτὴν τὴν θύραν.

Ἐστράφη καὶ κατηυθύνθη πρὸς τὸ ἀντικτὸν ἐργαστήριόν του. Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ εἶχον δρᾶμει οἱ ὑπάλληλοι τοῦ βαφείου του. Οἱ γυμνοὶ καὶ νευρικοὶ βραχιόνες των, ποικιλοστικτοὶ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος ἐκ πρὸςίνου καὶ ἐρυθροῦ χρώματος ἦσαν πλήρεις κλωστῶν μεταξῆς καὶ ἐρίου ὅθεν ἐφαίνοντο ἀποστάζουσαι κεχρωματισμέναι σταγόνες.

Εἰς τὸ σκοτεινὸν βαθος τοῦ βαφείου, ἕτερα πρόσωπα ὡρὰ ἐφαίνοντο· ἕτεροι χεῖρες πρᾶσιναι, χίτριναι, ἐρυθραὶ ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν περιοχῶν τῆς θύρας. Ἐν ᾧ ὁ Βίκτωρ ἐπέστρεψε στερεῶς βήματι, ἐν ἐκστάσει εὐρισκόμενος, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸ πρόσωπον φωτιζόμενα ἐκ τῆς ἐπιστημότητος τοῦ ὄρκου, ὁ γνηριότερος τῶν ὑπαλλήλων του ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τοῖς εἶπεν :

— Ἀφήστε νὰ περᾶσῃ.

Ἀπαντες παρεμέρισαν πρὸ τοῦ Βικτωρος Ἀμάντη.

Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τοῦ ἐργαστηρίου του, ἀντιμέτωπος τοῦ γέροντος ὑπαλλήλου, ἀμφοτέρω ἐθεώρησαν ἀλλήλους ἐπὶ μακρὸν λίαν συγκινημένους καὶ ἐν σιγῇ. Ἐπὶ τέλους ὁ γέρων ἐψιθύρισε :

— Καλὰ, παιδί μου.

Εἶτα προσέθετο, τείνων πρὸς τὸν Χριστόν τοῦ δρομίσκου τὸν μακρὸν ἰσχνὸν βραχιόνά του καὶ τὴν βεβαυμένην χεῖρα του, ἥτις ἐφαίνετο ὡς ὑπὸ χειροκτίου καλυπτομένη.

— Ἐκεῖ εἶναι τὸ ἱατρικόν, καὶ νᾶσαι βέβαιος ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπ' αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ σ' ἐπαγρυπνῇ ἰδιαιτέρως.

— Γένοιτο, εἶπεν ὁ Βίκτωρ. Ἐκκαμὰ τὰξιμον καὶ θέλω νὰ τὸ κρατήσω. Ἀλλ' αὐτὸς πρέπει νὰ μοῦ δώσῃ δύναμιν.

Ὁ γέρων εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς δακρυβρέκτους.

— Θὰ σοῦ δώσῃ, παιδί μου, μὴ φοβῆσαι. Ὁ Θεὸς μὰς ἀκούει.

— Τώρα καταλαβαίνω τὸν ἐαυτόν μου καλλίτερα, ἐψιθύρισε ὁ Βίκτωρ Ἀμάντης. Τὸ πιστεύεις, κύρ Μάρκο ; Αἰσθάνομαι τὸν ἐαυτόν μου ἐλαφρότερον. Ὡσάν νὰ ἔρριψα ἐκεῖ, εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, τὸ βάρος ποῦ εἶχα 'ς τὸ στήθος μου...

Ὁ γέρων ἐπεδοκίμαζεν. Εἶτα, θεωρῶν ἔξω :

— Βίκτωρ ! εἶπε, κύτταξε κομματι αὐτὸν τὸν κόσμον.

Εἰς τὸν οὐδὸν ἐκάστου ἐργαστηρίου ὁμοίαι συνεζήτουν σχολιάζοντες. Μετέβαινον, ἤρχοντο, διεβίοντο, παρετήρουν ἐντὸς τοῦ βαφείου μετὰ περιεργίας, ἀνεζήτουν τὸν Βίκτωρα διὰ νὰ καταλάβωσι λόγον τινα ἢ χειρονομίαν. Βεβαίως τὸ πρᾶγμα ὑπῆρξε παράδοξον. Τὰ παιδιὰ πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου ἐθεώντο κεχηνότα, ἔχοντα τὰς μικρὰς χεῖρας των ἐπὶ τῆς ράχως τῶν δημηλίκων των. Ἀπασα ἡ ὁδὸς ἐπληροῦτο βοῆς καὶ συμμετεῖχε τοῦ μεγάλου συμβάντος. Ὅμας γυναικῶν κατῆλθε βιαίως ἀπὸ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ δρομίσκου πρὸς τὸν Χριστόν. Διερχόμεναι ἅπασαι, διὰ κοινοῦ κινήματος, ἔστρεψαν τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ παρατηρήσωσι λάθρα ἐντὸς τοῦ βαφείου, ἐν ᾧ ἡ ἐργασία εἶχεν ἐπαναληφθῇ.

Ἐκ τινος κάδου κυκνωπὸς καπνὸς ἀνῆρχετο διαχεόμενος ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου. Ἡκούοντο βραχεῖς βρυχώδεις ἤχοι. Δυσάρεστος ὁσμὴ ἐζήρχετο μέχρι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐπiane τὸν λαϊκόν. Εἰς τὸ βάθος, εἰς τὸ σκότος, ἐνθα ἐκινεῖντο ἀόριστοι μορφαί, ἀντήχει ὁ ὑπόκωφος καὶ τακτικὸς κρότος τοῦ ἐριουχοῦ βυθιζομένου εἰς τὸν κάδον.

Ὁ Βίκτωρ δὲν ἐρχίετο πλέον.

Ἡ ὁμάς τῶν γυναικῶν τούτων διῆλθε, διηψευθείσης τῆς ἐλπίδος της. Ἐστησαν ὑπὸ τὸν γιγαντιαῖον Χριστόν καὶ ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμούς ἐπ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν θεωρήσῃ.

Ὁ σταυρὸς ὠρθοῦτο ἐκεῖ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐπιτημίας τῆς χολέρας ἐπὶ τετραγώνου βάσεως ἐκ χρωματιστῶν πλινθίων. Κασιτερίνος θόλος προεφύλαττε τὸν Χριστόν ἀπὸ τῆς βροχῆς, καὶ ὁ μυθὸς τοῦ θόλου ἦτο κυκνωτὸς χρυσολαμπής. Τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐκρέματο, ἡ δεδεμένη κεφαλὴ του ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ὤμου του καὶ διὰ τῶν διατρυπημένων παλαμῶν τῶν χειρῶν του αἵματ' ἔρρεεν ἐκ τοῦ πορφυροῦ ἡλίου κατὰ μῆκος τῶν βραχιόνων. Σταγόνες τινὲς μελανοῦ αἵματος διέρραινεν ἀκόμη τὸ ὡχρὸν σῶμα ἄνω τοῦ στήθους, καὶ κα-